

Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

7' ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΛΟΓΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

*«Η γοητεία του Βυζαντίου
άλλοτε και τώρα»*

22 έως 25 Σεπτεμβρίου 2005

**Σ' ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΛΟΓΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΥ**

Πανεπιστήμιο Αθηνών
22-25 Σεπτεμβρίου 2005

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΤΗΡΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΠΟΛΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Εικόνες Εξωφύλλου:

- Φώτη Κόντογλου, *Αθήνα*, τοιχογραφία στο Δημαρχείο Αθηνών (1937)
- *Κωνσταντίνος Θ' Μονομάχος*. Χρυσό πλακίδιο με σμάλτο από το ομώνυμο στέμμα, ΙΑ΄ αι. (Βουδαπέστη, Εθνικό Μουσείο).

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΥ-ΝΟΤΑΡΑ, *Πρόεδρος*
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΙΑΣ, *Αντιπρόεδρος*
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΤΣΑ ΜΑΝΙΑΤΗ-ΚΟΚΚΙΝΗ, *Γεν. Γραμματέας*
ΒΑΡΒΑΡΑ ΚΟΥΤΑΒΑ-ΔΕΛΗΒΟΡΙΑ, *Ταμίτας*
ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΗΣΤΟΥ, *Ειδική Γραμματέας*
ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΚΕΠΕΤΖΗ
ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ ΚΟΛΙΑΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΕΥΤΥΧΙΑ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΛΦΡΕΔΟΥ
ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ

Π Ε Μ Π Τ Η

22

Σ Ε Π Τ Ε Μ Β Ρ Ι Ο Υ

Κεντρικό Κτήριο Πανεπιστημίου
Μεγάλη Αίθουσα Τελετών

Εναρκτήρια Συνεδρία

19.00-19.30 ΜΙΧΑΗΛ ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ, *Αντιπρύτανης
Οικονομικών Υποθέσεων και Ανάπτυξης
του Πανεπιστημίου Αθηνών: Προσφώνηση*

Χαιρετισμοί:

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΠΕΛΕΓΡΙΝΗΣ, *Κοσμίτορας
Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου
Αθηνών*

ΠΕΤΡΟΣ ΤΑΤΟΥΛΗΣ, *Υφυπουργός Πολιτισμού*

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΗΣ, *Πρέσβης Κύπρου*

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΔΑΡΑ, *Αναπληρώτρια
Δήμαρχος Αθηναίων*

ΜΑΡΙΑ ΝΥΣΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ-ΠΕΛΕΚΙΔΟΥ, *Πρόεδρος
Ελληνικής Επιτροπής Βυζαντινών Σπουδών*

ΜΑΡΙΕΤΤΑ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ, *Υπουργός Εθνικής
Παιδείας και Θρησκευμάτων*

ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΥ-ΝΟΤΑΡΑ, *Πρόεδρος της
Οργανωτικής Επιτροπής: Καλωσόρισμα των
συνέδρων και κήρυξη της έναρξης του Συνεδρίου*

19.30 ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΧΡΥΣΟΣ, *Η γοητεία του Βυζαντίου
άλλοτε και τώρα*

20.15 Μουσική εκδήλωση από το φωνητικό και
οργανικό σύνολο *Ανατολής το Περίκχημα*
υπό τη διεύθυνση του Επικ. Καθηγητή
ΑΧΙΛΛΕΑ ΧΑΛΔΑΙΑΚΗ

20.45 Δεξίωση

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

23

Σ Ε Π Τ Ε Μ Β Ρ Ι Ο Υ

Κτήριο Φιλοσοφικής Σχολής
Πανεπιστημίου Ζωγράφου

Αula Φιλοσοφικής Σχολής (203)

09.00-09.30 Εγγραφή συνέδρων

Πρωινή Συνεδρία Α': *Ελεύθερες ανακοινώσεις*

Αμφιθέατρο 204 Φιλοσοφικής Σχολής

Πρόεδροι: ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ, ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΗΣΤΟΥ

09.30-09.40 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΪΔΑΣ: Ζητήματα κοινωνικού φύλου στην Απόκριση Ιστορία του Προκοπίου

09.40-09.50 ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΕΤΗΣ: Πέρσες και Βυζαντινοί εναντίον Αράβων: Το τάγμα των Χωρραμιτών μέσα από το μεσαιωνικό περσικό (Παχλαβί) αποκαλυπτικό κείμενο (Zand-I Bahman Yasn, 9ος αιώνας)

09.50-10.00 ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΚΟΪΤΖΕ: Ο ρόλος των Γεωργιανών στην επανάσταση του Βάρδα Φωκά (989)

10.00-10.10 ΣΕΒΑΣΤΗ ΖΩΗ: Μιχαήλ Ψελλός και Μιχαήλ Κηρουλάριος: Δύο αμφιλεγόμενες προσωπικότητες

10.10-10.20 ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΑΡΙΖΑΝΗΣ: Η πολιτική του αυτοκράτορα Μανουήλ Α΄ Κομνηνού (1143-1180) και των διαδόχων του έναντι της Μικράς Αρμενίας

10.20-10.30 ΗΛΙΑΣ ΝΕΣΣΕΡΗΣ: Οι διωγμοί των Εβραίων στα κράτη της Ηπείρου και της Νίκαιας μετά την Δ΄ Σταυροφορία (1204)

- 10.30-10.40 ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΓΟΡΙΤΣΑΣ: Η άνοδος και η πτώση του πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Νίφωνος Α΄ (1310-1314)
- 10.40-10.50 ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΤΑΘΗ: Βυζαντινές πριγκίπισσες στην αυλή Μογγόλων ηγεμόνων κατά τον 13ο και 14ο αιώνα
- 10.50-11.00 ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΟΣΧΟΣ: Η εικόνα της ευρωπαϊκής Δύσης στον Νικηφόρο Γρηγορά (14ος αιώνας)
- 11.00-11.20 Συζήτηση
- 11.20-11.40 Διάλειμμα
- Πρόεδροι:** ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΡΡΕΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΕΙΗΑΜΜΕΡ
- 11.40-11.50 ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΑΡΙΑΝΤΖΗ: Ο ανάδοχος και ο ρόλος του μέσα από τους βίους των Αγίων της πρώιμης και μέσης βυζαντινής περιόδου
- 11.50-12.00 ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Κ. ΣΙΝΑΚΟΣ, ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ Γ. ΚΟΛΙΑΣ: Τα ζώα στα βυζαντινά ονειροκριτικά κείμενα
- 12.00-12.10 ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΕΜΠΕΛΕΣ: Το κοντάκιο «εις άγιους Πατέρας». Ένα μονοδελφικό κοντάκιο του 7ου αι. ή ένα κοντάκιο του Ρωμανού του Μελωδού;
- 12.10-12.20 ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ: Φιλολογικές παρατηρήσεις στον ιαμβικό κανόνα των Θεοφρασίων του αγίου Ιωάννου του Δαμασκηνού
- 12.20-12.30 ΕΙΡΗΝΗ-ΣΟΦΙΑ ΚΙΑΠΙΔΟΥ: Συμβολή στη μελέτη της Σύνοψης Ιστοριών του Ιωάννη Σκυλίτζη με επίκεντρο τις πηγές της
- 12.30-12.40 ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΟΥΒΟΝΙΚΟΣ: Η χειρόγραφη παράδοση των ομηλικών κειμένων του Γερμανού Β΄
- 12.40-12.50 ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΖΙΑΚΑ: Ιωάννης ο Καντακουζηνός και η χειρόγραφη παράδοση των κατά του Ισλαμ συγγραμμάτων του

- 12.50-13.00 Αρχιμανδρίτης ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΧΑΤΖΗΟΥΡΑΝΙΟΥ:
Η συμβολή του Επιφανίου Κωνσταντίας
(Κύπρου) στη διατήρηση διηγήσεων της
αρχαιότητας στη βυζαντινή Κύπρο
- 13.00-13.10 ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΥΡΕΑΣ: Ποινές και κατάρες στα
κυπριακά κτητορικά τυπικά του μεσαίωνα -
Πώς συγκρίνονται με εκείνες σε άλλα
κτητορικά τυπικά
- 13.10-13.20 ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Ο Θωμάς ο
Ακυινάτης στο Βυζάντιο: Πέρα από την
παραδοσιακή διάκριση «φιλοδωμιστών-
αντιδωμιστών»
- 13.20-13.30 ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ: Ανώνυμο κείμενο
του 16ου αιώνας
- 13.30-13.50 Συζήτηση

Πρωινή Συνεδρία Β': *Ελεύθερες ανακοινώσεις*

Αυλα Φιλοσοφικής Σχολής (203)

Πρόεδροι: ΜΑΙΡΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ, ΑΘΗΝΑ ΚΟΛΙΑ-ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ

- 09.30-09.40 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΡΑΠΤΗΣ: Παλαιοχριστιανικά και βυζαντινά εργαστήρια της Ελλάδας. Τυπολογία και κατανομή
- 09.40-09.50 ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΑΝΔΡΟΥΔΗΣ Τα μεσοβυζαντινά γλυπτά στην αυλή της Μονής Βατοπεδίου Αγ. Όρους
- 09.50-10.00 ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΙΩΜΚΟΣ: Επιγράμματα στη σκηνή του Ευαγγελισμού. Η περίπτωση πέντε μεσοβυζαντινών ναών της Καστοριάς
- 10.00-10.10 ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΜΑΛΟΥΚΟΣ: Ο Ναός της Παναγίας στη Γέννα της Ανατολικής Θράκης
- 10.10-10.20 ΓΙΑΝΝΗΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ: Η απεικόνιση του μικρού Ευφρασίου στη Βασιλική του Παρεντίου - ένα παράδειγμα «παράλληλης ανάγνωσης»
- 10.20-10.30 ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΜΑΝΤΑΣ: Η εικονογράφηση της παραβολής του άφρονος πλουσίτου στη μνημειακή βυζαντινή ζωγραφική
- 10.30-10.40 ΝΙΟΒΗ ΜΠΟΥΖΑ: Ο γλυπτός διάκοσμος του ναού του Αγίου Πέτρου στην Καστάνια της Μεσσηνιακής Μάνης
- 10.40-10.50 ΠΕΛΛΗ ΜΑΣΤΟΡΑ: Ο Ναός του Αγίου Νικολάου στο Κάστρο των Σερρών και οι νεώτερες επεμβάσεις
- 10.50-11.00 ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΖΕΒΡΕΝΗ: Μεταλλικά εξαρτήματα στήριξης, ανάρτησης και περιστροφής ξύλινων θυρών
- 11.00-11.20 Συζήτηση
- 11.20-11.40 Διάλειμμα

- Πρόεδροι:** ΧΑΡΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ, ΕΛΕΝΗ ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ-ΔΩΡΗ
- 11.40-11.50** ΣΤΥΛΙΑΝΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ: Σύναξη Μαρώνειας. Διαδοχική χρήση μαρμάρινων μελών
- 11.50-12.00** ΣΩΤΗΡΗΣ ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ: Ο γλυπτός διάκοσμος του Ανδρομονάστηρου Μεσσηνίας
- 12.00-12.10** ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΟΛΑΝΑΚΗΣ: Ο ναός της Παναγίας στα Πλατάνια Αμαρίου Ρεθύμνης Κρήτης
- 12.10-12.20** ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΔΕΡΑΚΗΣ: Μια εκκλησία της Κρήτης του 13ου αιώνα. Η Παναγία στο Βιγλί, περιοχή της Βουλιαγμένης Μεραμπέλλου Λασιθίου Κρήτης
- 12.20-12.30** ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΓΑΛΑΝΗΣ, ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ ΘΕΟΧΑΡΙΔΗΣ, ΑΝ. ΚΑΠΑΝΔΡΙΤΗ, Γ. ΚΑΡΑΠΟΣΤΟΛΟΥ: Καταγραφή αρχιτεκτονικών καταλοίπων και χωροταξική οργάνωση του οικισμού των Σιδηροκασίων της Τουρκοκρατίας
- 12.30-12.40** ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΛΛΗΣ: Μαρτυρίες για τη μονή Δαφνίου σε κείμενα Ευρωπαίων περιηγητών (17ος-19ος αιώνας)
- 12.40-12.50** ΜΑΡΙΑ ΒΟΥΤΣΑ: Η εικονογράφηση των κρουστών μουσικών οργάνων κατά την μεταβυζαντινή περίοδο στην Ηπειρωτική Ελλάδα
- 12.50-13.00** ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΤΣΟΥΜΑ: Παραστάσεις πόλεων στη μεταβυζαντινή ζωγραφική
- 13.00-13.10** ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΟΥΛΙΑΡΑΣ, ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΟΝΤΟΠΑΝΑΓΟΥ: Προσέγγιση στο έργο των ζωγράφων από τον Γράμμο. Το έργο των αδελφών Γεωργίου, Δημητρίου και Ιωάννη
- 13.10-13.20** ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Γ. ΧΟΤΖΑΚΟΓΛΟΥ: Σχεδιάσμα των τοιχογραφημένων ναών στην κατεχόμενη Κύπρο
- 13.20-13.40** Συζήτηση

Απογευματινή Συνεδρία

Αυλα Φιλοσοφικής Σχολής (203)

Πρόεδρος: ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΥ-ΝΟΤΑΡΑ

18.00-20.00 *Η γοητεία του Βυζαντίου άλλοτε και τώρα*

Εισηγήσεις:

ΑΛΚΜΗΝΗ ΣΤΑΥΡΙΔΟΥ-ΖΑΦΡΑΚΑ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΙΑΣ

ΣΠΥΡΟΣ ΤΡΩΙΑΝΟΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΣΤΑΘΗΣ

21.00

Εκδήλωση για τους ομιλητές

Σ Α Β Β Α Τ Ο

24

Σ Ε Π Τ Ε Μ Β Ρ Ι Ο Υ

Κτήριο Φιλοσοφικής Σχολής
Πανεπιστημίου Ζωγράφου

Πρωινή Συνεδρία Α': *Ελεύθερες ανακοινώσεις*

Αμφιθέατρο 204 Φιλοσοφικής Σχολής

- Πρόεδροι: ΜΑΡΘΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ-ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ, ΜΑΡΙΝΑ ΛΟΥΚΑΚΗ
- 09.30-09.40 ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΡΑΛΙΔΗΣ: Θεότητες και δοξασίες στη Μικρά Ασία στο έργο του Ψευδο-Νόννου (6ος αι.)
- 09.40-09.50 ΧΡΥΣΑ ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ: «... ὡς εἰς ἄλλο Σινᾶ, τὴν τοῦ Πανικοῦ Ὅρους ἀκρόρειαν...». Πάνειον - Υμηττός, δύο ιερά βουνά της Αττικής;
- 09.50-10.00 ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΥΡΙΑΖΟΠΟΥΛΟΣ: Θέμα Βολερού, Στρυμόνος και Θεσσαλονίκης. Μια προσέγγιση με βάση τις πηγές
- 10.00-10.10 ΕΙΡΗΝΗ ΑΦΕΝΤΟΥΛΙΔΟΥ: «Εθνικοί» χαρακτηρισμοί στην υστεροβυζαντινή Κύπρο. Το παράδειγμα των χρονικών του Λεοντίου Μαχαιρά και του Τζώρτζη Μπουστρού
- 10.10-10.20 ΑΝΝΑ ΦΡΑΓΚΕΔΑΚΗ: Περί ανεκδότου πονήματος Γεωργίου Αμοιρούτση, του φιλοσόφου, επιγραφομένου «Ὅτι ὁ νοῦς οὐκ ἔστι κοινὸς πάντων ἀνθρώπων, ὡς τινες οἴονται δοξάζειν Ἀριστοτέλην...»
- 10.20-10.30 ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΥΛΟΣ: Η μελέτη του ουρανού και η «αἰδιότητα» αιωνιότητα του κόσμου
- 10.30-10.40 ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΓΚΕΝΑΚΟΥ-ΜΠΟΡΟΒΙΛΟΥ: Ποιο το περιεχόμενο των επιμερισμών; Κριτική

παρουσίαση της βιβλιογραφίας και σύνδεση της. Προσέγγιση των μεθόδων της διδακτικής του βυζαντινού σχολείου

10.40-11.00 Συζήτηση

11.00-11.30 Διάλειμμα

Πρωινή Συνεδρία Β': *Ελεύθερες ανακοινώσεις*

Αula Φιλοσοφικής Σχολής (203)

- Πρόεδροι:** ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΚΕΠΕΤΖΗ, ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΝΕΡΑΝΤΖΗ-ΒΑΡΜΑΖΗ
- 09.30-09.40** ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ: Σεραφεΐμ Πισιδίου, σπουδή και επιμέλεια, χαλκογραφία Ιεράς Μονής Κύκκου (1752)
- 09.40-09.50** ΕΛΕΝΗ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ-ΚΑΡΑΜΠΙΝΑ: Η γοντεία των πολυτελών χρυσοφάντων και χρυσοκέντητων μεταξωτών υφασμάτων του Βυζαντίου
- 09.50-10.00** ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΕΜΟΓΛΟΥ: Χριστός Εμμανουήλ και Χριστός ο της Μεγάλης Βουλής Άγγελος. Επιγραφικοί και εικονογραφικοί συμφυρμοί στη μεταβυζαντινή ζωγραφική
- 10.00-10.10** ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ-ΠΑΤΡΙΤΣΙΑ ΣΚΩΤΤΗ: Νεοέλληνες ζωγράφοι αντιγράφουν τη βυζαντινή τέχνη. Μία προσέγγιση μέσα από τη συλλογή αντιγράφων του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου
- 10.10-10.20** ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΙΤΑΛΙΩΤΗΣ: Ο ζωγράφος της πρώτης φάσης των τοιχογραφιών του Αγίου Στεφάνου Μετεώρων και το έργο του στα Μεγάλα Βραγγιανά Αγράφων
- 10.20-10.30** ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΛΙΑΔΗΣ: Το ζωγραφικό εργαστήριο του Παύλου Ιερογράφου στην Κύπρο (17ος αιώνας)
- 10.30-10.40** ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΜΑΛΑΔΑΚΗΣ, ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗ: Συζυγία ερημιτών σε μεταβυζαντινές εικόνες του Αγίου Όρους (ο άγιος Ονούφριος και ο άγιος Πέτρος ο Αδωνίτης)
- 10.40-11.00** Συζήτηση
- 11.00-11.30** Διάλειμμα

Κοινή Συνεδρία: *Ελεύθερες ανακοινώσεις*

Αula Φιλοσοφικής Σχολής (203)

- Πρόεδροι:** ΣΟΦΙΑ ΚΑΛΟΠΙΣΗ-ΒΕΡΤΗ, ΓΑΞΙΑΡΧΗΣ ΚΟΛΙΑΣ
- 11.30-11.40** ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β. ΑΝΤΟΥΡΑΚΗΣ: Ο γραπτός διάκοσμος του καθολικού της μονής Πετράκη. Παρατηρήσεις-Κρίσεις
- 11.40-11.50** Δ. Ζ. ΝΙΚΗΤΑΣ: Βυζαντινή γραμματεία ex latino traducta
- 11.50-12.00** ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ: Μια άγνωστη συλλογή χειρογράφων Ψαλτικής Τέχνης στη Βιβλιοθήκη Λίλιαν Βουδούρη του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών
- 12.00-12.10** ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΚΡΥΠΟΥΛΙΑΣ: Η επιβίωση της ελληνορωμαϊκής πυροσβεστικής τεχνολογίας στο Βυζάντιο
- 12.10-12.20** ΙΩΑΝΝΗΣ ΝΑΚΑΣ: Βυζαντινή ναυπηγική. Αρχές, μέθοδοι και συνέχεια
- 12.20-12.30** ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, ΜΑΡΑ ΧΑΛΚΟΥ: Τα μαθηματικά των Βυζαντινών χρυσοκόων
- 12.30-12.40** ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΕΛΕΛΗΣ: Το «βιβλίον πέμπτον τῶν Μετεωρικῶν» της «Φιλοσοφίας» του Γεωργίου Παχυμέρη και οι πηγές του
- 12.40-12.50** ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗΣ: Η επιστημολογία του Μιχαήλ Γλυκά
- 12.50-13.00** ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ: Όψεις της βυζαντινής εκπαίδευσης μέσα από τα εγχειρίδια Γεωμετρίας (11ος-14ος αιώνας)
- 13.00-13.10** ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΤΟΥΛΟΥΜΑΚΟΣ: Ο ρόλος του Βυζαντίου στο έργο σύγχρονων Τούρκων διανοητών. Η περίπτωση του περιοδικού «Turkish Review» (1985-1993)
- 13.10-13.30** Συζήτηση

Απογευματινή Συνεδρία: Στρογγυλή Τράπεζα - Σύγχρονες όψεις του Βυζαντίου

Αula Φιλοσοφικής Σχολής (203)

Πρόεδρος: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΜΕΝΤΖΟΥ-ΜΕΪΜΑΡΗ

17.00-17.35 *Σύγχρονες προσεγγίσεις στη βυζαντινή τέχνη*

Συντονιστής: ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΙΟΛΕΣ

ΤΖΕΝΗ ΑΛΜΠΑΝΗ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

17.35-18.20 *Το Βυζάντιο στις προθήκες των βιβλιοπωλείων*

Συντονίστρια: ΒΑΡΒΑΡΑ ΚΟΥΤΑΒΑ-ΔΕΛΗΒΟΡΙΑ

ΗΛΙΑΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗΣ

ΦΩΤΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

ΕΛΕΝΗ ΣΤΑΜΠΟΓΛΗ

18.20-18.40 *Διάλειμμα*

18.40-19.25 *Βυζάντιο και πολιτική*

Συντονίστρια: ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΙΚΗ ΚΟΥΤΡΑΚΟΥ

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΜΠΟΥΡΔΑΡΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΙΤΣΑΚΗΣ

19.25-20.15 *Συζήτηση*

20.30 *Δείπνο Συνέδρων*

Κ Υ Ρ Ι Α Κ Η

25

Σ Ε Π Τ Ε Μ Β Ρ Ι Ο Υ

Πρωινή Συνεδρία

Κτήριο Φιλοσοφικής Σχολής
Πανεπιστημιόπολη Ζωγράφου

Ανακοινώσεις Ερευνητικών Προγραμμάτων

Αula Φιλοσοφικής Σχολής (203)

Πρόεδροι:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΥΓΚΑΡΑΚΗΣ,
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΤΣΑ ΜΑΝΙΑΤΗ-ΚΟΚΚΙΝΗ

10.00-10.10

ΜΑΡΙΑ ΝΤΟΥΡΟΥ-ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ,
ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ ΓΙΑΝΤΣΗ: Η Μεσόγειος κατά την
εποχή των σταυροφοριών με έμφαση στους
δεσμούς, την κοινωνική πρόνοια και την
οικονομία (12ος-15ος αιώνας)

10.10-10.20

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΕΥΓΕΝΙΔΟΥ, ΓΙΟΡΚΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ:
Βυζαντινά Μολυβδόβουλλα του Νομισματικού
Μουσείου

10.20-10.30

ΔΡΑΚΟΥΛΗΣ ΜΑΡΤΑΚΟΣ, ΣΟΦΙΑ ΚΑΛΟΠΙΣΗ-ΒΕΡΤΗ,
ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΑΚΗΣ,
ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΝΔΡΕΟΥ, ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΔΙΑΜΑΝΤΗ,
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ, ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΜΟΥΡΕΛΑΤΟΣ,
ΘΕΟΔΩΡΑ ΠΑΤΣΑΛΟΥ, ΓΕΩΡΓΙΑ ΦΟΥΚΑΝΕΛΗ,
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΥΣΣΑΣ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΑΡΙΤΟΣ:
Χρήση προηγμένων εφαρμογών συστημάτων
υπερμέσου για την παροχή υπηρεσιών
εξατομίκευσης πλοήγησης και εκμάθησης σε
εικονικά μουσειακά περιβάλλοντα. Το Νότιο
Σινά ως αφετηρία και προορισμός από τον 4ο
μέχρι τον 15ο αιώνα. Η μαρτυρία των
ιστορικών πηγών και των αρχαιολογικών
τεκμηρίων

- 10.30-10.40 ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΙΟΥΡΗΣ: Καταγραφή και μελέτη της εντοίχιας θρησκευτικής ζωγραφικής του 18ου αιώνα στην περιοχή της Θεσσαλίας
- 10.40-10.50 ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΠΟΝΟΒΑΣ, ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥΤΟΣ: Διοργάνωση της έκθεσης «Εκ Χιονιάδων ... Σπουδές και ανθίβολα. Άγνωστες πτυχές της μεταβυζαντινής τέχνης» με 130 έργα από τη συλλογή της οικογένειας Γιαννούλη
- 10.50-11.00 ΘΕΟΔΩΡΑ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ: Ένα πρόγραμμα βυζαντινής ομιλητικής και αγιολογίας στο Πανεπιστήμιο Πατρών
- 11.00-11.10 ΣΤΑΥΡΟΣ Γ. ΓΟΥΛΟΥΔΗΣ: Renovatio. Ο μύθος και η πρακτική της ανανέωσης του κράτους (Ελλάδα - Ρώμη - Βυζάντιο)
- 11.10-11.20 Χαιρετισμός της Ομότιμης Καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ
- 11.20-11.40 Διάλειμμα

Καταληκτικά Συνεδρία

ΜΑΡΙΑ ΝΥΣΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ-ΠΕΛΕΚΙΔΟΥ:
Σύνοψη των εργασιών του Συνεδρίου

Λήξη Συνεδρίου

ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Κατά τη διάρκεια
της 5^{ης} Συνάντησης Βυζαντινολόγων Ελλάδος και Κύπρου
θα λειτουργήσει Έκθεση Βιβλίων με θέμα
Το Βυζάντιο στις προθήκες των βιβλιοπωλείων

(Κτήριο Φιλοσοφικής Σχολής, 2ος όροφος, αίθουσα 209)

ΧΟΡΗΓΟΙ - ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ

ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ ΙΔΡΥΜΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Σ. ΩΝΑΣΗΣ

ΙΔΡΥΜΑ ΙΩΑΝΝΟΥ Φ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΠΟΡΤΑΛΑΚΗΣ

ΧΑΡΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ Θ.Κ. ΣΚΑΓΙΑΣ Α.Β.Ε.Ε.

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ Α.Ε. - ΑΤΤΙΣΑ Ε.Π.Ε.

ΡΑΜΝΟΥΣΙΟΣ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΚΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ Α.Β.Ε.Ε.

ΦΑΓΕ Α.Ε. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

